

DAHAVSKI POROČEVALEC

GLASILO JUGOSLOVANSKEGA NARODNEGA ODBORA

Stev. 11

Dachau, dne 13. maja 1945

Broj 11

NA ČELU TRSTA — OSVOBODILNA FRONTA

SODELOVANJE Z ITALIJANSKIMI DEMOKRATIČNIMI SKUPINAMI — MARŠAL STALIN MARŠALU TITU

TRST, 13. maja — Komandant mesta Trsta, generalmajor Dušan Kveder, je prenesel civilno oblast na izvršilni narodni odbor mesta Trsta.

BEOGRAD, 13. maja — U svom odgovoru komandantu grada Trsta general-majoru Dušanu Kvedru izvršilni narodni oslobodilački odbor naglašava, da je sestavljen od članova, koji su bili izabrani u izvršni narodno-oslobodilački odbor na konferenciji 13. aprila 1945 od strane predstavnika Saveza radnika, Oslobodilačke fronte, talijanskih demokratskih stranaka, Zveze slovenske mladine i slovenačkih i talijanskih antifašistkinja. Izvršni narodno-oslobodilački odbor je već za vreme neprijateljske okupacije pripremio sve što je potrebno za ubrzanje oslobodjenja grada i pomogao boricima jugoslovenske armije pri zauzimanju Trsta. Tako su rodoljubi grada Trsta svojim akcijama u toku borbi aktivno pomagali boricima 4. jugoslovenske armije i spriječili mnogo rušenja u gradu i pristaništu, koja je okupator htio da sprovede. Na dan 7. maja održana je sjednica širog plenuma narodno-oslobodilačkog odbora grada Trsta, kojoj je prisustvovao i predstavnik talijanske socijalističke partije. Plenum je na toj sednici konstatovao, da je izvršni narodno-oslobodilački odbor grada Trsta ispunio postavljenu zadatku, da je taj odbor jedini organ narodne vlasti, koji može zastupati interese tršćanskog stanovništva i upravljati administracijom grada. Izvršni narodno-oslobodilački odbor grada Trsta odmah je pristupio sprovođenju u delo sledećih zadataka: demokratizacija vlasti i uklanjanje svih fašističkih i profašističkih elemenata, mobilizacija svih radnih snaga za konstruktivan rad, rad na produbljivanju bratstva izmedju slovenačkog i talijanskog stanovništva u Trstu. Na kraju izvršni narodno-oslobodilački odbor grada Trsta u svome pismu general-majoru Dušanu Kvedru zahvaljuje se u ime stanovništva Trsta za oslobodjenje grada, čestita jugoslovenskoj armiji za njezine pobeđe i moli ga da isporučí svima boricima, koji su oslobodili Trst zahvalnost i pozdrave tršćanskog stanovništva.

KAKO JE PADEL TRST

BEOGRAD, 13. maja — Namestnik načelnika generalnoga štaba jugoslov. vojske, generalni poročnik Arsa Jovanović, je podal zanimiv resume o zavzetju Trsta po jugoslovenski vojski. Napad je bil poverjen 4. armadi in VII. in IX. slovenskemu zboru in je imel izhodišče nekako na višinah nad Bakrom, Sušakom in Reko z desnim krilom okrog Postojne. S silnim zamahom je krenilo desno krilo naprej, nato pa sredina in naša vojska je zdrobila nemški odpor na vseh teh mestih. Takrat je padla Postojna, Šempeter na Krasu in Ilirska Bistrica. Nemške divizije so se tako zamotale na kraških tleh, da so bile kmalu obkoljene in uničene. Toda glavni sunek so čete nesle naprej in v noči od 28. do 29. aprila so je Trst spremenili v veliko bojišče, ki je bilo 29. aprila v glavnem že v jugoslovenskih rokah

razen stare trdnjave sredi mesta in pa višin okrog Opčin. Naša vojska je imela prejšnje izgube, okrog 8000 mrtvih, saj si je morala priboriti pot skozi ogenj nemške artilerije in nemških vojnih ladij. V noči od 2. na 3. maj je bila zasedba Trsta popolnoma končana. Sodelovalo je pri bojevanju tudi domače prebivalstvo v toliko, da je pokazalo razna nemška skrivališča in bunkerje; ponekod po so mladi fantje zgrabili tudi za strelno orožje. Delo, ki so ga izvršili naši vojaki, zlasti mladi tankisti, je bilo ogromno.

SPODNJA ŠTAJERSKA IN GORENJSKA OČIŠČENI

BEOGRAD, 13. maja — Maršal Stalin je poslal maršalu Titu naslednjo brzojavko: Od vsega erca so zahvaljujem bratskim narodom Jugoslavije za čestitke o priliki zmage nad imperijalističnih Nemčijo. Istočasno prisrčno čestitam narodom Jugoslavije k tej odlični zmagi, pri kateri je prisostvoval vos jugoslovanski narod, ki je pokazal vzorne primere hrabrosti in junštva.

BEOGRAD, 13. maja — Načelnik generalnega štaba jugoslovenske vojske javlja: Naše čete so razorožile in uničile v severozapadni Jugoslaviji nemške divizije 104, 373, 389, 392 (Prinz Evgen), triglavsko divizijo in ustaške divizije: 4, 6, 5, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 18, 19 in 20 kakor tudi vso žandarmerijo in policijo. Velike količine vojnega materijala in ujetnikov je padlo v naše roke. Osvojen in očiščen so mesta: Maribor, Slovenska Bistrica, Krško, Brežice, Zidani most, Kranj, Bled, Jesenice, Radovljica, Bled in Trzin. Tovarne v Kranju in Trzinu so rušene pred uničenjem. V bojih dne 10 in 11. maja je bilo ubitih 2800 in ujetih 15700 sovražnih oficirjev in vojakov, med njimi nekaj generalov. Veliko število vojnega materijala in orožja je zaplenjeno, med tem 240 topov, 10 tankov, mnogo automatskega orožja, 1250 motornih vozil in 39 letal.

LONDON, 13. maja — V spodnji zbornici je minister Eden na vprašanje nekega poslanca, kako je s Trstom, odgovoril, da je bil Trst zaseden ob sodelovanju 15. angleške in 4. jugoslovenske armade in so sedaj prvonstveno vršijo razpravljanja med angleškimi in jugoslovenskimi vojaškimi poveljstvi o ureditvi izkoriščanja tržaškega pristanišča in od tam vodočih prometnih zvez zaradi oskrbovanja zasedbenih čet v Avstriji in razdelitve odsekov v pristanišču.

MILAN, 13. maja — Po zaslugi italijanskih partizanov so bili ohranjeni skoraj vsi opreči v Gorenji Italiji.

Z A Č E L S E J E N A J V E Č J I V O J A Š K I P R E M I K V Z G O D O V I N I

3.100.000 mož ameriške armade odhajajo na vzhodnoazijsko bojišče - Vojna z Japonsko utegne biti še letos končana

PARIZ, 13. maja. - Z današnjim dnem se je pričel največji vojaški premik v zgodovini. Francoske železnice in južna pristanišča so polno zaposlena z odvažanjem in vkrcanjem 3.100.000 mož ameriških armad, ki odhajajo na vzhodno-azijsko bojišče. Tamkaj bodo popolnoma na novo opremljene, priden bodo pozogle v boj. Smatra se, da bo vojna na Daljnem vzhodu že letos končana.

NEW YORK, 13. maja. - Ameriški težki bombniki so onemogočili skoraj vso japonsko morskot plovbo, ker so v vseh večjih pristaniščih Japonske položili mine. Zaradi tega se je sedaj nakopičilo vso polno vojnega materiala po skladiščih v Nagasaki, Osaki, Kobe in drugih lukah, ki nudijo izvrsten cilj bombardiranju. Razen tega napreduje zasedanje otoka Okinawa bolj in bolj; japonske čete so potisnjene v južni regiji in tudi glavno mesto otoka je samo še 1 km za bojno četo. Pričakovati je, da bo otok v nekaj dneh osvojen. Okinawa je najvažnejši v otočju Riukiu, ki tvori niz odskočnih desk med Formozo in Kiushiu. Zavzetje tega otoka pomeni prekinjenje zveze Japonske in Formoze in resno ogrožanje otoka potkoščin za japonsko vojno mornarico, zbrano ob Formozl. Na otoku Mindamo se se sedaj izkrcalo ameriške čete tudi na severnem delu in ustvarile za Japonce položaj, ki mora nujno dovesti k potonu, ker so od spredaj in zadaj napadani in hkrati odrezani od matičnega otoka. Filipinski partizani podpirajo akcije ameriških čet na vsem otočju z vso vsemot in velikimi uspehi. Na otoku Tarakan, jugovzhodno od Bornea, so avstralske čete že v posesti vseh potrolojskih vrelcev.

K A P R A G U F A Z E Š T. 2

NEW YORK, 12. maja. - Dnevnik vsebujejo le še malo vesti o vojni v Evropi, pač pa se množijo poročila o zavzetju raznih nacističnih in drugih prvakov propadlega fašizma, poročila o delu Gostapa, o življenju po koncentracijskih in delavskih taboriščih, o prehrani Evrope v prihodnjih 12 mesecih itd. Glavna pozornost dnevnikov pa je že posvečena vojni z Japonsko. Razpravljajo se vprašanja transportov vojaštva in vojni potrebščin preko Tinega oceana na tako oddaljeno bojišče. Američani se pač zavedajo, da bo vojna vsled tega otežkobna. Železnice v Zedinjenih državah bodo v prihodnjih mesecih nadvse obremenjene in vendar obstoji upanje, da bodo zmagale tudi to preizkušnjo. V splošnem nazivajo sedaj začnjenjajo se drugo dejanje vojne na kratko: faza št. 2. Računa se, da ima sedaj Japonska še nekako 4 milijone vojaštva, toda še precejšne rezerve na ljudskem in vojnem materialu, ker je izkoristila čas razmeroma mirnega dosedanjega bojevanja in izvežbala svoje množice za boj ter tudi pripravila velike množice vseh vrst potrebščin iz sosednjih dežel, Koreje, Kitajske in Mandžurije, pa tudi začasnih zasedenih kolonij raznih evropskih držav v Malajskem otočju in Polineziji. Verjetno pa jo, da sta japonski mornarici, vojna in trgovska že precej trpeli v dosednji vojni in sta tudi že šibkejši, kakor sta bili. Ali še vedno se mora računati, da bosta storili vse za otežkovanje operacij. V poučenih krogih se računa, da bodo samo USA postavile v borbo proti Japoncem 7 milijonov mož; k temu številu moramo seveda prišteti še angleško, francosko, kitajsko, indokinese in nizozemsko četo in vojno formacije, zlasti letalstvo in mornarico. Zategadelj vidi za sedaj velik optimizem glede končnega uspeha "faze št. 2", ki naj bi trajala najdalj 15 mesecev.

T R I U M F L J U B L J A N E

BEograd, 13. maja. - Ljubljana se je na dan osvoboditve pokazala v vsej svoji pravi miselnosti. Se nikdar ni bilo mesto tako okrašeno in njegovo prebivalstvo tako razigrano od navdušenja, kakor ob vkorakanju osvobodilnih čet. Ko je tujtraj Čankarjeva brigada korakala proti Šempetru, so se po ulicah objemali in jokali od veselja in zadoščenja med sabo popolnoma noznani ljudje. Hiše so bile okrašene z zastavami, slikami Tita in Stalina, Churchilla in Trupana, polno zelenja in drugega okrasja.

Najnovjšo o našem povratku:

I Z P O L N I T E P O L E

Kdor še ni izpolnil slovenskih vprašalnih pol, naj to stori še danes. Zglasi naj se zaradi tega pri svojem blokovnem zaupniku.

V S E M R O J A K O M J U G O S L O V A N O M

Samo nekaj dni se mudimo še tu, v tem tisočkrat prokletem mestu zločina in smrti. Do zadnjega trenutka smo ohranili dostojanstvo in ponos - ne dajmo se v zadnjem trenutku spraviti iz ravnovesja, ohranimo do konca mirno kri. Mišlino na skupnost, sledimo navodilom Jugoslovanskega narodnega odbora, pomagajmo si med seboj, da doma nikogar ne bo treba biti sram. Kdor ima kaj na srcu, kdor želi dati pobudo, naj se obrne na našega blokovnega zaupnika.

31.000 NAS ČAMA NA ODHOD

V naslednjem prinašamo seznam narodnosti, ki so - po stanju lanskega - zastopane v taborišču Dachau in številu njih pripadnosti: Poljaki 9910, Rusi 4530, Francozi 4048, Jugoslovani 3098, Italijani 2185, Čehi 1908, Madžari 1330, Nemci 1193, Belgijci 869, Nizozemci 589, Litvainci 269, Avstrijci 261, Grki 211, Španci 184, Rumuni 164, Luksemburžani 133, Norvežani 79, Albanci 30, Letonci 27, brez državljanstva 23, Estonci 11, Angleži 8, Bolgari 8, Američani 7, Portugalci 4, Turki 3, Sudejski Nemci 3, neznane pripadnosti 3, Volksdeutsche 2, Svicarci 2, Aranci 2, Maltožani 1, Iranci 1, Iranci 1, Finci 1, Danci 1 in Arabci 1.

V celoti so tu zbrani zastopniki 37 narodnosti v skupnem številu 31.000.

P R E H O D V M I R O V N O S T A N J E V R U S I J I

MOSKVA, 13. maja. - V poteku nadaljnjih mesecev se pripravlja za vsa teritorija Sovjetske zveze prehod v mirovno stanje. V načrtu je popolna vzpostavitev industrije in nadaljevanje med vojno prekinjenih načrtov na podlagi izkušenj iz vojne. Prav tako se bo znatno povečala obdelana površina zemlje; že letos je bilo 20 milijonov hektarjev več obdelanega od lanskega. Za obnovitvena dela bodo naravno porabljeni tudi nemški vojni ujetniki.